Vrijdag 19 November 1943

DAGBLAD

60ste Jaargang, No. 4059

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon..ags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

KOROSTEN GENOMEN.

Ook Retsjitsa door de Russen veroverd.

„Turkije beweegt zich naar een oorlog met de As", meldt AP-man te Ankara.

Hull spreekt voor het U. S. A.—Congres over de Moskou - conferentie.

„IZVESTIA" OVER DE KLEINE MOGENDHEDEN.

De Russische houding ten aanzien van de na-oorlogse status der kleine Europese mogendheden werd door „Izvestia" te kennen gegeven. Het regeringsorgaan stelde een overgangsperiode voor om dezen landen tijd te geven hun eigen toekomst vast te stellen. Het blad was sterk gekant tegen een bond van deze staten tegen Rusland. Het gezaghebbend artikel verklaarde, dat het Russische standpunt was voorgelegd aan de conferentie der ministers van buitenlandse zaken, die te Moskou bijeenkwamen en geen tegenwerpingen van de Verenigde Staten en Groot Britannië ondervond.

Het blad zeide: „Een voorbarige en mogelijk kunstmatige vorming van deze kleine landen tot theoretisch beraamde groepen zou gevaarlijke gevolgen kunnen meebrengen voor deze landen alsook voor de vreedzame ontwikkeling van Europa in de toekomst (Moskou, (AP) 18.11).

BIJEENKOMST ROOSEVELT - CHURCHILL - STALIN VOORSPELD.

De mening, dat Roosevelt, Churchill en Stalin elkaar spoedig zullen ontmoeten op het grondgebied van een ander land deed algemeen de ronde in Londen doch werd van geen enkele officiële zijde bevestigd. De nieuwsbladen drukten berichten uit de Verenigde Staten af waarin zulk een bijeenkomst voorspeld wordt.

De Daily Telegraph zeide in een bericht uit Washington, dat een gezamenlijke verklaring tot Duitsland gericht waarin men de overgave van het land eist — overwogen wordt en een waarschijnlijk zet zal zijn afgezien van andere belangrijke militaire beslissingen die genomen zullen worden. De correspondent van de News Chronicle te Washington schreef van „vaag en voorzichtig onder woorden gebracht doch aanhoudend gepraat over grote gebeurtenissen" (Londen, (AP) 18.11).

ZAL TURKIJE TEN STRIJDE TREKKEN?

William B. King seint uit Ankara in een vertraagd telegram van Woensdag:

Turkije beweegt zich naar een oorlog met de as. Turkije's geheime steun aan de Geallieerde strijdkrachten, welke niet veel verschilt met die door de Verenigde Staten aan Groot Brittannië werd gegeven in de maanden vóór Pearl Harbor, brengt het land snel in gereedheid voor een oorlog.

Bizonderheden van de hulp, welke reeds gegeven wordt, kunnen natuurlijk niet bekendgemaakt worden, doch deze correspondent is ervan overtuigd, dat wat eens een vriendschappelijke onzijdigheid was, enkele maanden geleden een werkelijke samenwerking benaderde. Dat deze samenwerking wel eens kan groeien tot een Turkse deelneming aan de oorlog wordt erkend door de Turkse Regering, die dan ook haar palmen heeft ingesloten voor deze eventualiteit.

(Dit is de duidelijkste aanwijzing van Turkije's nieuwe houding welke rechtstreeks uit Ankara komt ongeacht de censuur, die tot nu toe voor wat betreft de buitenlandse betrekkingen van Turkije een der meest voorzichtige en strenge van Europa is geweest. De bevindingen van King worden gesteund door inlichtingen, welke verstrekt werden door iemand in Londen met gezaghebbende relaties, wiens naam niet genoemd kan worden. Hij zeide twee weken geleden, dat een openlijke Turkse deelneming aan de oorlog, hoewel misschien beperkt, zeker was).

Turkije zal misschien in de eerstkomende maanden niet werkelijk meevechten. Enkele weken geleden was ik ervan overtuigd, dat Turkije niet vóór de lente in oorlog zou gaan, doch thans ben ik ervan overtuigd, dat het tegen de lente in oorlog zal zijn. Ik ben tot deze conclusie gekomen niettegenstaande het feit, dat er geen werkelijke poging door de Regering is gedaan om het publiek voor te bereiden op een deelneming aan de oorlog. De man op straat gelooft nog steeds, dat Turkije niet spoedig in oorlog zal gaan.

De feitelijke oorlog zal waarschijnlijk niet komen voordat deze noodzakelijke voorbereiding getroffen is. De nieuwe Turkse positie spruit natuurlijk voort uit de conferentie te Moskou tussen de Ministers van Buitenlandse Zaken en de daaropvolgende besprekingen te Caïro tussen Eden en Numan Menemencioglu, den Turkse Minister van Buitenlandse Zaken.

De beste inlichtingen over dit onderwerp laten evenwel zien, dat Eden geen bepaalde eisen aan Turkije heeft gesteld.

De conferenties is echter een keerpunt in de oorlog geweest en men gelooft, dat Turkije van mening is, dat het politiek noodzakelijk is om zijn kalme rol van neutraliteit te wijzigen. Wat deze onzijdigheid betreft, men zal zich wel ervan bewust zijn, dat deze van ontzaggelijk voordeel is geweest voor de Geallieerde zaak. De Turkse Minister van Buitenlandse Zaken zeide in antwoord op een vraag, dat de Turken reeds de Geallieerden helpen, doch niet bereid zijn ogenblikkelijk in een zodanige rol te gaan spelen waaraan de Duitsers aanstoot zouden kunnen nemen.

Menemencioglu zou verder hebben gezegd, dat Turkije voort al gaan de Geallieerden heimelijk te helpen en eventueel in oorlog zal gaan, doch dat de tijd en de omstandigheden pas later bepaald zullen worden. Mocht Turkije lucht- en marine-bases verstrekken aan de Geallieerden dan zal dit gelijk staan met een openlijke oorlogvoering. Dit zal ongetwijfeld niet geschieden tenzij Turkij's kust en grote havensteden volkomen beschermd zijn tegen luchtaanvallen.

Er zijn reeds grote luchthavens en landingsterreinen gereed in Turkije, die weinig meer nodig hebben dan de aankomst van Gealieerde bombardementsvliegtuigen en grondpersoneel om bases te worden voor verreikende operaties tegen het gebied dat door de as bezet wordt. Turkije's leger, dat samengesteld is uit soldaten, die tot de dappersten behoren, zal waarschijnlijk geen kans krijgen om in actie te komen vóór de lente, aangezien de winter hier zeker geen tijd is om te vechten, zelfs niet voor voetknechten.

Een teken van grote betekenis was de langdurige vergadering, welke gisterenavond werd belegd door de Parlementaire groep van de Republikeinse Volkspartij, de enige partij in Turkije, die bijeenkwam om een rapport van Menemencioglu aan te horen over de besprekingen te Caïro.

President Ismet Inonu woonde de bijeenkomst ook bij. Een communiqué zeide, dat de partijgroep „unaniem de leiding van de Regering goedkeurde". Ook zeide het communiqué blijkbaar met opzettelijke weglating van bizonderheden dat „de Turkse Minister van Buitenlandse Zaken de Turkse gedragslijn heeft uitgelegd in het kader van het verbond met Groot Brittannië". Een gelijke goedkeuring werd gehecht aan de buitenlandse politiek door een onafhankelijke groep van de Volkspartij (Ankara, (AP) 18.11).

CORDELL HULL VOOR HET U.S.A.-CONGRES.

Een geweldige ovatie viel Cordell Hull ten deel toen hij de volle vergaderzaal van het Noordamerikaanse Huis van Afgevaardigden binnentrad om beide Kamers van het Congres toe te spreken. De verwelkoming en de hulde aan den 72-jarigen Staatssecretaris konden slechts vergeleken worden bij die welke gegeven worden aan den President en de hoofden van andere landen. De leden van het Huis en de Senaat, diplomaten en cabinetsleden stonden allen op en applaudiseerden toen Hull kalm naar het podium liep, waar hij werd begroet door Speaker Rayburn en Vice-President Wallace.

Rayburn leidde hem in als „de staatsman, die de niet geuite verlangens van millioenen heeft weergegeven" in binnen- en buitenland. De rede werd telkens onderbroken door handgeklap, vooral toen Hull over Stalin sprak als „een der grootste staatslieden en leiders van deze eeuw".

Cordell Hull verklaarde, dat de beslissingen, welke te Moskou getroffen werden, een wereld beogen vrij van invloedssphèren of speciale regelingen, die in het ongelukkige verleden door de landen werden getroffen om eigen belangen te bevorderen desnoods ten koste van andere.

Hull zeide nooit een conferentie te hebben meegemaakt, waar „er een grotere vastberadenheid bestond bij alle deelnemers om voort te gaan in een geest van wederzijdse verstandhouding en vertrouwen". Hij zeide, dat de conferentie van Moskou belangrijk zal bijdragen aan het verkorten van de oorlog.

„Het wordt steeds duidelijker", aldus Hull, „dat de tijd nadert waarop steeds meer gebied aan de as zal worden ontwrongen en dat Duitsland en zijn overgebleven vazallen de weg van fascistisch Italië zullen opgaan."

Hull zeide, dat belangrijke overeenkomsten te Moskou gesloten werden, „doch dat er geen geheime overeenkomsten waren en geen werd voorgesteld". De conferentie — zo zeide hij — legde zich toe op de taak om zeker te maken, dat de Verenigde Landen de oorlog zulen winnen (Washington, (AP) 18.11).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Onze troepen van het 1e Oekraine-front vervolgden hun offensief en hebben binnen twee dagen van felle gevechten de vijandelijke weerstand gebroken en tegen het eind van 17 November de stad en het spoorwegknooppunt Korosten veroverd.

In het gebied van Zjitomir en Korostysjev sloegen onze troepen de aanvallen af, die door grote strijdkrachten van vijandelijk voetvolk en tanks gedaan werden. Bij de gevechten leed de vijand reusachtige verliezen in manschappen en materiaal. De troepen van het ByeloRussische front hebben als gevolg van een krachtig offensief door onze vooruitgeschoven eenheden en infanterie-strijdkrachten in de nacht van 17 op 18 November na drie dagen van felle gevechten de stad Restjitsa veroverd. In voortzetting van het offensief aan dit front werden meer dan 30 plaatsen genomen, waaronder Vassilevitsji, districtscentrum van het Polotsk-gebied. Ook veroverden zij de grote bewoonde plaatsen Bolosovka, Bavenovitsji, Dudkasjivenka, Staraya Krasnaye, Novaye Krasnaye, Vasilkova en Golvki. Onder de slagen van onze troepen leed de vijand ontzaggelijke verliezen in manschappen en materiaal.

Op 18 November leverden onze troepen in het gebied van de benedenloop der rivier de Pripet gevechten tegen den vijand waarbij zij verschillende plaatsen veroverden waaronder Staraya Khorakovitsji en Novaya Korakovitsji, Bolsjoi Korogot, Maly Korogot, Zjalmirovka, Ilyitsy, Rudnya en Ilyiskaya.

In de Djnepr-bocht ten Zuid-Westen van Dnjepropetrovsk leverden onze troepen nog gevechten met den vijand waarbij zij hun stellingen verbeterden. In andere sectoren van het front vonden verkenningsactiviteiten en artillerie- en mortieren-duels plaats.

Op 17 November ontwrichtten of vernielden onze troepen aan alle fronten 75 Duitse tanks. 13 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur" (Moskou, (AP) 18.11).

HET NIEUWE VENEZOLAANSE CABINET.

Als volgt is het nieuwe Venezolaanse cabinet samengesteld:

Tot Minister van Buitenlandse Zaken werd wederom benoemd Dr. Caracciolo Parra Perez; en tot **Minister van Binnenlandse Zaken** Dr. José Nicomedes Rivas.

De andere Ministers zijn:

Financiën: Rodolfo Rojas.

Opvoeding: Dr. Rafael Vegas.

Oorlog en Marine: Kolonel Manuel Morán.

Gezondheid en Sociale Bijstand: Dr. Felix Lairet Jr.

Landbouw en Veeteelt: Dr. Angel Biaggini.

Handel en Nijverheid: Dr. Gustavo Herrera.

Openbare Werken: Dr. Manuel Silveira.

Arbeid en Verkeer: Dr. Julio Diez.

Tot Secretaris van den President werd benoemd Dr. Arturo Uslar Pietri. Jongste lid van het cabinet is de Minister van Arbeid en Verkeer Dr. Julio Diez, die 31 jaar oud is.

VON PAPEN BIJ HITLER.

Radio-Parijs deelde mede, dat Franz von Papen, de Duitse Ambassadeur in Turkije, die Dinsdag naar Duitsland terugkeerde, door Hitler werd ontvangen (Londen, (AP) 18.11).

Het nieuws van vandaag.

Korosten. Deze naam, welke de laatste dagen herhaaldelijk in het nieuws voorkwam, zal den meesten onzer lezers reeds bekend zijn. Het is de belangrijke spoorwegstad op nog geen honderd kilometer van de oude Poolse grens. Hier zijn de troepen van Generaal Nikolai Vatutin binnengedrongen na twee dagen van felle gevechten.

In een dagorder maakte Stalin de val van de stad bekend slechts kort nadat een andere dagorder de verovering meldde van Retsjitsa door de troepen van Generaal Konstantin Rokossovsky.

In Gomel zijn de nazie-troepen thans bijna geheel ingesloten. De spoorlijn naar Zjlobin is nog vrij maar staat reeds binnen het bereik van het Russische geschut. De Duitsers hebben enorme verliezen geleden in manschappen en materiaal, zowel bij de inneming van beide steden door de Russen als bij hun tegenaanvallen in de streek van Zjitomir. Al de tegenaanvallen werden afgeslagen, zo zeide het communiqué.

Deze belangrijke overwinningen in Rusland worden nergens geëvenaard aan de overige fronten van de wereld. In Italië duren nog de patrouilleactiviteiten voort hoewel het weer enigszins is opgeklaard; maar de rivieren hebben grote stukken lands, onder water gezet. De luchtmacht deed wederom aanvallen op verbindingswegen en vliegvelden. Het vliegveld Alesis te Athene moest het maar weer ontgelden nu het eiland Samos in de Aegeische Zee het volgende doel schijnt te zijn van de Duitsers. Met het verlies van dit eiland wordt reeds rekening gehouden in militaire kringen. Als de Duitsers het nemen zullen zij een nieuwe basis in handen krijgen in de reeks langs de Turkse kust. Dit kan hun nog wel eens van pas komen nu Turkije een koers heeft ingeslagen, die het schijnt te zullen scharen aan de zijde der Verenigde Landen. De AP-correspondent te Ankara is er ten minste van overtuigd, dat Turkije uiteindelijk oorlog zal verklaren aan de as. Hij verwacht de oorlogverklaring tegen de lente. Zijn opzienbarende verklaringen werden door de Turkse censuur doorgelaten.

In de afgelopen nacht trok de grootste luchtvloot van Groot Brittannië naar Duitsland. Berlijn moest eraan geloven; Ludwigshafen bleef weer niet gespaard en volgens de radio van Vichy zijn doelen in Frankrijk niet vergeten. Niettegenstaande deze uitgebreide nachtelijke luchtaanvallen worden slechts 32 bommenwerpers vermist.

In de Stille Oceaan is reeds dagenlang een lucht-offensief gaande tegen zulke Japanse eilandenbases als Jaluit en Tarawa.

Het Pausdom in een wankelende wereld.

De tijd van Pius XII vertoont overeenkomst met die van St. Pius V

„The Sword of St. Michael, the Life of St. Pius V" doet zien, hoe Pius V in de vrijheidsstrijd der Nederlanden aan onze kant stond.

Terecht schrijft het laatste nummer van „Lux", dat er van Romulus tot Pius XII geen lacune is geweest in het prestige van Rome. Just in een tijd als de onze treedt het Pausdom weer sterker naar voren en wij menen, dat dit niet alleen het gevolg is van het feit, dat de strijd om Rome zelf gaat. Ook als de haarden van de strijd elders gelegen waren, zou Rome een brandpunt van belangstelling zijn geweest en zou de houding, welke het Pausdom innam beslissend of althans van invloed zijn geweest voor velen. Het spreekt vanzelf, dat de persoon des Pausen niet weinig gewicht in de schaal legt daarbij. Hoe groot Pius XI ook geweest is, wij menen, dat ware deze Paus nog in leven, zeker niet die actie zou uitstralen van St. Petrus' Stoel als thans. Temidden van de wankelende wereld staat de slanke persoon van Pius XII recht en rustig. Welke ook reeds de begaafdheden van den Heiligen Vader zijn, nog meer worden zij gewaarmerkt door de gebeurtenissen des tijds.

Treedt thans op elk gebied meer dan ooit de waarde der geschiedenis en derzelve beoefening naar voren, het lag voor de hand, dat ook studies inzake het Pausdom zouden gaan verschijnen. Noemden wij in het voorbijgaan reeds het plaatselijke tijdschrift Lux, waarin een studie van Georges Goyau verschijnt, in de Verenigde Staten verschijnen telkens nieuwe boeken betreffende het Pausdom. En onwillekeurig gaan de schrijvers hiervan terug naar de voorbij gegane eeuwen. Is het dan te verwonderen, dat men staande in een tijd als de onze, terugziet naar dat midden der zestiende eeuw, toen kort tevoor de kerkhervorming had plaats gevonden, toen Duitsland verscheurd werd, toen Frankrijk beheerst werd door de gewetenloze Catharina de Medici en de Hugenotenoorlogen dit land uiteenreten, toen de Turken bijna Europa onder de halve maan hadden gesteld en toen in Engeland Elisabeth op de troon zat. Toen ons eigen land de Beeldenstorm meemaakte, waarmede het volk verdeeld werd welks eenheid in de strijd der vrijheid zo bitter nodig was.

Een interessante tijd is het voor den geschiedkundige of den minnaar van geschiedenisboeken. Bewogen tijden waren het en bewogen tijden zijn het thans. Zal er misschien nog wel eens iemand komen, die uit de loeiende golven van onze tijd de persoon van Pius XII naar voren haalt, Mevrouw Lillian Browne-Olf heeft de persoon van Pius V uit de zestiende eeuw naar voren gehaald. Zoals bekend heeft men er in de Verenigde Staten een voorkeur voor om uit bepaalde geschiedenisvakken een bepaalde figuur naar voren te halen. De geschiedschrijving der Verenigde Staten ook in de boeken voor het onderwijs is zeer biographisch ingesteld. Men doet dit voor de eigen Noordamerikaanse geschiedenis, en thans ook voor die van Europa.

Wij kunnen de lezing van Pius V's leven van harte aanbevelen: **The Sword of Saint Michael, the Life of Saint Pius V, door Lillian Browne-Olf, uitgegeven door The Bruce Publishing Company** te Milwaukee ($ 3, verkrijgbaar bij de St. Augustinusboekhandel). Een interessante figuur was deze Paus, die nog interessanter wordt door de tijd, waarin hij leefde. Zoals bekend was Pius V een Dominicaan, Italiaan van geboorte en is hij tot op het ogenblik de laatste paus, die gecanoniseerd werd.

Werd liever nagejauwd dan een habijt uit te trekken.

Dominicaan was hij tot in merg en been. Zijn lectuur bestond uit het leven van St. Dominicus en als hij ermede klaar was, herlas hij het weer. Toen hij inquisiteur geworden was en het dus zijn ondankbare taak was ketterijen op te sporen, werd hij nogal eens lastig gevallen, eenmaal bijna gestenigd. Het Heilig College stond hem toen zijn werk incognito te doen, in lekenkleren. Michele Ghislieri — de wereldlijke naam van Pius V — weigerde en bleef in zijn habijt lopen. Mochten alle Dominicanen zo aan hun habijt gehecht zijn.

Toen hij zijn eerste bezoek aan Santa Sabina, het Dominicaner convent waar St. Dominicus zelf gewoond heeft, bracht, werd hem de cel aangewezen naast de cel, waar St. Dominicus zelf in geleefd had. Het maakt zulk een indruk op hem, dat hij nog vele jaren later als hij Paus is, jaarlijks enkele dagen een retraite gaat houden in deze cel.

In 1577 werd Ghislieri cardinaal (van de titel van Santa Maria sopra Minerva, een oude Griekse kerk in Rome, die in de 13e eeuw aan de Dominicanen kwam en sedertdien gebleven is), hetzelfde jaar waarin de oorlog met Spanje uitbrak, die geheel West-Europa in de war gestuurd heeft: Maria Tudors regering kwam op noodlottige wijze ten einde, de Nederlandse vervreemding van Spaanse tyrannie werd een feit, contact van den Paus met Engeland, en Spanje hield vrijwel op.

Pius V de Reformator.

De vrede kwam in 1559, hetzelfde jaar waarin Paus Paulus IV stierf. Hierna kwam Pius IV, wien Ghislieri vaak moest weerstaan evenals de Protestantse reformatoren dit deden. Inderdaad: hervorming was broodnodig.

Het verschil in weerstand tussen Kerkhervormer Ghislieri, die zelf eens paus zou zijn, en de andere kerkhervormers was, dat Ghislieri het deed binnen de perken der gehoorzaamheid, maar niet minder heftig. Hij trekt zich geheel terug, hij had al een huisje gekocht om stil te gaan wonen, toen hij tot het Pausschap verkoren werd, een functie die hij aanvaardde, na door zijn medeheilige Carlo Borromeo hiertoe overreed te zijn.

Op zijn verjaardag gekroond.

Pius V werd evenals Pius XII vele eeuwen later gekroond op zijn 62e verjaardag. Evenals Pius XII was Pius V Dominicaan, de eerste van de Derde Orde, de tweede van de Eerste Orde. Dominicaan is Pius V zijn gehele leven gebleven. Als zijn program kondigde hij 3 punten af: de vrede te bewaren onder de Christenvorsten, de uitdelging der ketterijen en het organiseren van hulp tegen de Turken. Het laatste gevaar dreigde meer dan men vaak meent.

Pius V en Nederland.

Europa is evenals in de 8e eeuw aan de Arabische overheersing, in de 16e ternauwernood aan algehele Turkse, Mohammedaanse overheersing ont-

komen. Het ergste wat te vrezen was, was een verbond van Calvinisme met Mohammedanisme. De moeilijkheid hierbij was, dat de enige door en door katholieke vorst, Philips II van Spanje, telkens in conflict kwam met den Paus, omdat Pius V niet gediend was van het absolutistische optreden van dezen vorst, met name in verband met zijn optreden in de Nederlanden. Pius V gaf aan Philips te kennen zo vreedzaam mogelijke methoden te gebruiken om het volk der Nederlanden tot rede terug te brengen door het alle concessies, die hij maar in overeenstemming kon achten met zijn geweten, toe te staan.

Doordat Alva naar den Paus niet luisterde, werden ook de Katholieken zijn vijanden.

Toen Alva naar de Nederlanden ging om te straffen, ried Pius V aan slechts de leiders van de opstand te straffen en de rest zo mild mogelijk te behandelen, omdat zij bedrogen waren geworden en meegesleept waren tot iets, dat zij niet voorzien hadden en zonder dat pressie geoefend was, ook nimmer geduld zouden hebben. In plaats van naar den Paus te luisteren, paste Alva zulke drieste strafmethoden toe, dat hij ook de katholieken in het vijandelijke kamp drong, en daar de katholieken de grote meerderheid van ons volk vormden, kwam het hele volk tegenover den Spanjool te staan. De Spaanse administratie, die niet luisterde naar de wijze raad van Pius V, bracht thans het gehele volk tot wanhoop en de Bloedraad moest komen om de zaak nog te verslechten.

Te vuur en te zwaard wist Alva de zaak te bedwingen, zodat Koningin Elisabeth van Engeland, die immer gaarne mededeed wanneer zij zag dat een partij aan het winnen was, zelfs een gelukwens aan Philips II stuurde.

Willem de Zwijger, die het land ontweken was, organiseerde de watergeuzen. Tot schrik van onze vaderlandse propagandavoogden worden in het onderhavige boek de zwarte zijden van onze geschiedenis niet verzwegen door deze Noordamerikaanse, die met de objectiviteit van een ander wereld-deel een tijdperk van zoveel eeuwen terug beschrijft.

Onze geschiedenis, de geschiedenis van ons volk, is waarlijk zo, dat wij een stootje kunnen hebben. Nederland behoeft de objectiviteit der geschiedschrijving niet prijs te geven ter wille van een alliantie of een oorlog. Wij blijven altijd volhouden, dat de volledige en eerlijke beschrijving van alle feiten, niet slechts geoorloofd is, maar ook nodig en moge dit voor sommige personen, groepen of dergelijke wel eens pijnlijk zijn, ook hier duurt eerlijk het langst. Dat de practijken, die de Vader des Vaderlands huldigde, niet immer de toets van fatsoen kunnen doorstaan, is een feit. Dat hij eerzuchtig was, ontsiert den man niet, dat hij hierin ontspoorde, slechts zichzelf zag, zelfs zich voor Macchiavelliaanse practijken niet schaamde, zal niemand huldigen.

De geschiedenis van zijn overgang van Lutheranisme tot katholicisme, vice versa, is bekend genoeg. Dat hij aan Pius IV verzekerde „de pest der ketterij te zullen uitroeien", dat hij in 1566 aan Pius V schreef: „Het is mijn wens en bedoeling mijn gehele leven de zeer nederige en gehoorzame zoon van de Kerk en de Heilige Stoel te zijn, en evenals mijn voorvaderen gedaan hebben, in die bedoeling, toegewijdheid en gehoorzaamheid te volharden", dat hij Juni 1566 denzelfden Pius V schreef „de oude katholieke godsdienst in het vorstendom Oranje te zullen handhaven zoals in het verleden" zijn feiten, die ook al werpen zij op de wispelturigheid van den Zwijger een heel vreemd licht, gerust gezegd mogen worden, omdat zij aan zijn grootte niet afdoen. Slechts propagandavoogden verzwijgen ze uit opportunisme.

Ook in de 16e eeuw kwamen de Nederlandse bisschoppen op voor ons volk.

Alva's optreden in Nederland was zo, dat thans ook de bisschoppen partij tegen hem kozen. De Jezuïeten vertoornden hem, omdat zij de zijde der armen kozen. Onze vrijheidsstrijd was geen godsdienststrijd, want katholieken en protestanten streden zij aan zij en van ons land gold, wat van elk land in deze tijd gegolden heeft, dat het volk geen hervormingen van de oude godsdienst wenste in weerwil van de geestelijkheid.

Alva ging nog verder. Hij stelde een militaire dictatuur in en hoewel opkomend voor het katholicisme deed hij hier, wat Duitsland op den duur kapot gemaakt heeft. Het katholicisme heeft in Zuid Duitsland de cultuur bewaard, toen Noord-Duitsland tot een Pruisisch militairisme werd en het „wiens land, diens godsdienst" de grondslagen legde voor het totalitairisme. Daar onze bisschoppen, natuurlijk niet zonder voorkennis van Pius V, tegen Alva stonden, werd door Alva het contact met Rome verbroken en kreeg Pius voortaan nog slechts rapporten van Spanje dus van Alva zelf te zien.

Daarbij kwam natuurlijk ook, dat Pius, hoezeer hij tegen de Spaanse tyrannie was, toch zich aangetrokken gevoelde door het lot van de katholieken, omdat hij wel zag, dat de watergeuzen vrijwel uitsluitend bestonden uit Lutheranen, Hugenoten en Calvinisten. Lodewijk van Nassau, leider van de watergeuzen, had bovendien kerken laten plunderen en priesters vermoorden. Daar deze berichten doorsijpelden naar Rome, kwam Pius er gemakkelijk toe te menen, dat Alva's optreden gerechtvaardigd was.

Toen Alva hem dan ook zijn overwinning op Lodewijk van Nassau meldde, maakte Pius persoonlijk een pelgrimage langs de Zeven Kerken van Rome voor „de bescherming van de godsdienst in de Lage Landen" en gaf hij aan Alva een beloning. Alva, dat is achteraf wel duidelijk, had deze door bedrog verworven, want hij had er voor gezorgd, dat de Paus eenzijdig werd voorgelicht, waarbij nog kwam —en dat ligt voor de hand — dat Pius meer sympathie gevoelde voor de katholieken dan voor degenen, die hen verdrukten.

Pius V pleit weer voor Nederland.

Toen Pius V Alva evenwel beloonde — hij kreeg een gezegende hoed met zwaard — drong Zijne Heiligheid er nogmaals op aan om een algemene amnestie af te kondigen. Alva's gesteltenis als gehoorzame zoon blijkt nogmaals uit het feit, dat hoewel Philips hiermede accoord ging Alva nog omstreeks twee jaar wachtte het betrokken document af te kondigen.

Wij hebben dit verhaal iets uitvoeriger naar voren gehaald omdat wij weten, hoe Protestantse en Katholieke geschiedenisboeken voor onze Nederlandse scholen hierin volkomen in strijd zijn met elkaar.

Het pontificaat van Pius V heeft slechts 6 jaren geduurd, maar de buitenlandse zaken van England, Schotland, Spanje, Nederland, Duitsland en Polen vroegen zijn aandacht in en bewogen tijd, toen Turken en ketters de eenheid van het Christelijk Europa verscheurden. De moeilijkheden van Pius V met den zeloot Philips II hebben wij reeds even vermeld, maar van de andere vorsten kreeg hij al even weinig hulp, ook al waren zij katholiek.

Pius is de man geweest, die blijkens zijn getuigenissen voorzien heeft, wat wij thans medemaken: de ruïne van Europa. Hij heeft getracht haar te voorkomen. Philips II was een ijveraar en kon dus niet helpen. De tweede machtige vorst was Maximiliaan II, die grote sommen gelds van Pius V toucheerde ter versterking van zijn grenzen tegen de Turken, maar van zijn kant leefde Maximiliaan een zodanig leven, dat Pius eens zeide, niet te weten of de man katholiek of protestant was. Bovendien volgde Maximiliaan in zijn politiek practijken, die thans in politicis algemeen gangbaar zijn, maar van dewelke de vader der Christenheid reeds tot Maximiliaan gezegd heeft, dat het doel de middelen niet heiligt.

De politiek werd spel. De tijd begon van heel vreemdsoortige bondgenootschappen, die misschien wel een gezamenlijken vijand hadden, maar toch te gaarne ook elkander beknibbelden en bedrogen.

Frans I was een bondgenoot van de Turken en Clemens VII was aan de kant van Frans! Hoe vaak is de prijs der alliantie van de machten van Beelzebub tegen de machten van Satan niet gekeerd tegen hen, die vochten voor wat naar zij menen de heiligste zaak is, zegt de schrijfster sarcastisch.

Van Romulus tot Pius XII is er geen lacune geweest in het prestige van Rome. Van 1566 tot 1572 was dit prestige belichaamd in den Heiligen Pius V, van de Orde der Predikbroeders. „The Sword of Saint Michael", onder welks bescherming Pius V zich gesteld had, geeft dit rijke leven.

CURAÇAO

STATEN VAN CURAÇAO VERGADEREN.

Gisteravond kwamen de Staten van Curaçao bijeen ter behandeling van verschillende landsverordeningen. De vergadering kon, omdat er in het begin te weinig Statenleden opgekomen waren, eerst om 20.45 uur plaats vinden.

Bij de „Ingekomen Stukken" was een brief van Zijne Excellentie den Gouverneur, die als volgt luidt:

„In antwoord op uw brief no. 107 dd. 13 November heb ik de eer uw College als volgt te melden. Zeer tot mijn leedwezen is mij ontgaan, dat aan uw college geen afschrift van bedoelde beschikking werd gezonden, alvorens deze de pers bereikte, zodat, gelijk ondergetekende van het advies der Staten op het ontwerp-Koninklijk Besluit inzake uitzending van inheemse miliciëns onlangs in de bladen kennis nam, ook omgekeerd, de Staten voor het onderhavige stuk op de pers waren aangewezen.

Aangezien dit ondergetekende niet de juiste methode lijkt, heeft hij opdracht gegeven, dat voortaan van dusdanige stukken zijnerzijds in de eerste plaats uw College de text zal ontvangen.

Wat nu de onderhavige quaestie betreft, de goede bron schonk waarheid als klaar water; ondergetekende kan bevestigen, dat de bedoelde Maatschappij overwegende bezwaren heeft op de gestelde voorwaarden dit Staatsdeel in haar dienst te betrekken.

Of de voorwaarden, die na zeer ample besprekingen, waarbij de betrokkenen ruimschoots gelegenheid gekregen hebben zowel schriftelijk als mondeling hun standpunten uiteen te zetten, nog gewijzigd kunnen worden, wil ondergetekende overwegen.

Hij moet daarbij meer belangen in het oog houden dan de momentele verkeersbehoefte van Curaçao en de ogenblikkelijke verlangens van één onderneming, die zich vroeger van Curaçao terugtrok, hoe gaarne hij ook zowel Curaçao van meer vervoer als die onderneming van meer afzet voorziet.

Bijaldien de aangelegenheid daartoe aanleiding geeft, zal hij uwe Staten ongetwijfeld daarvan bericht doen toekomen."

Op voorstel van Doctor Moïses F. da Costa Gomez werd de brief naar de afdelingen verwezen.

Vervolgens kwamen de volgende stukken in behandeling, die alle werden aangenomen.

Ontwerp-landsverordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van de 27e Mei 1943 tot aanvulling van de „Curaçaose Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd", zoals sedert bekrachtigd bij landsverordening van de 12e September 1942 en aangevuld en gewijzigd laatstelijk bij besluit van de 27e Mei 1943.

Ontwerp-landsverordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van de 27e Mei 1943 tot aanvulling van de „Curaçaose Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd" zoals sedert bekrachtigd bij landsverordening van de 12e September 1942 en aangevuld en gewijzigd laatstelijk bij landsverordening van de 11e Juni 1943.

Ontwerp-landsverordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van de 27e Mei 1943 tot aanvulling van de „Curaçaose Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd" zoals sedert bekrachtigd bij landsverordening van de 12e September 1942 en aangevuld en gewijzigd laatstelijk bij landsverordening van de 27sten Mei 1943.

Ontwerp-landsverordening tot aanvulling van de „Ongevallen-regeling 1936", zoals laatstelijk aangevuld bij Landsverordening van de 13e April 1943.

Ontwerp-landsverordening tot aanvulling van de „Loodsdienstverordening 1937", zoals gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij de landsverordening van de 7e Mei 1940.

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie).

DE GEDUPEERDE BEWONERS VAN MONTAÑA.

Naar aanleiding van de indruk, die u van Montaña kreeg op uw reis naar Santa Rosa, wil ik u duidelijker uitleggen, hoe de zaak in elkaar zit.

Dat de wegen van Montaña slecht zijn, neem ik graag aan. Ten minste de zijwegen, maar u vergeet, dat Montaña God dank een geasphalteerde weg bezit tot St. Barbara. En het grootste gedeelte van de bevolking woont niet in de buurt van Santa Rosa en Zuurzak, maar juist in het midden. Logisch is het dus de bussen te laten rijden van Zuurzak naar St. Barbara en omgekeerd.

Ze zullen rijden op een goede weg, en komen langs het meest bevolkte deel van Montaña. Als het Gouvernement geen bussen heeft om het te doen, laat het Gouvernement dan den bus-chauffeurs van Montaña banden geven om zodoende ons te helpen. Het gaat toch niet aan om te zeggen: wij hebben geen bussen, wij hebben geen chauffeurs, en ondertussen staan tientallen bussen op houten blokken in de garages. Ik ben geen voorstander van het wilde-bus-bedrijf, maar hier moet iets gedaan worden.

Geachte Redactie, uw plan om de bussen van Santa Rosa een paar kilometers verder op te laten rijden naar Montaña, is niet wat wij voor Montaña wensen, hetgeen blijkt uit het bovenstaande. En bovendien is de weg Santa Rosa — Montaña niet geasphalteerd. Laten wij hopen, dat alhoewel in Montaña geen Mahaai en Van Engelen liggen, wij toch geholpen worden.

R. Panneflek.

Naschrift: Amigoe-vriend Panneflek heeft gelijk. Een aparte lijn naar Montaña is de beste oplossing; wij bedoelden ons voorstel ook slechts als een noodmaatregel, nl. zolang er geen bussen zijn voor een aparte lijn, de Santa Rosa-lijn tijdelijk door te trekken.

Kleine bussen waren er hier wel, maar zoals men weet, hebben de militairen het hier voor het zeggen en van de ongeveer 12 truckjes hebben zij er ongeveer 10 voor zich opgeëist. Deze bussen hadden banden etc. De overige 2 worden in reserve gehouden.

Banden zijn er inderdaad niet. Curaçao heeft slechts de helft toegewezen gekregen van wat het vroeg. Het kreeg er 400 in plaats van 800. Deze 400 banden zijn van allerlei maten en het aantal busbanden is zeer gering. Men moet de zaak van verschillende kanten bekijken; ook de bandencommissie kan niet toveren. Wellicht ware het echter der bandencommissie mogelijk om preferentie te verlenen aan bepaalde districten. De situatie te Montaña is inderdaad verschrikkelijk, zodat naar onze mening die streek allereerst in aanmerking moet komen.

Anders blijft de enige oplossing schutters en militaire auto's en bussen beschikbaar te stellen voor de gemeenschap.

Wij ontvingen.

EEN KERSTKAART?

Een schoon geval van C. Hurtado, Casa America in de Madurostraat. Een Kerstkaart. In groen Kerstklokken, die hangen te klingelen. Daaromheen de vlaggen van alle Zuidamerikaanse katholieke landen. Tussen het groen hangt een wandelstok (zeker van Churchill), een paar sneeuwballen en wat tirelantijntjes. Overigens is er in het gehele schone geval geen Christelijkheid te ontdekken, behalve dan een ster, die schittert dat het een lust is. Dat moet dan natuurlijk de ster van Bethlehem verbeelden. Het onchristelijk, maar uit koopmansoogpunt „schoon" geval, is in de Verenigde Staten van Noord-Amerika gedrukt, wat o.a. blijkt uit het feit, dat de Noordamerikaanse vlag onder de ster en boven de klokken in verdubbelde grootte praalt en omgeven is door de andere vlaggen. Om kort te gaan: de wereld gaat vooruit, ook in Kerstkaarten.

Grootste luchtvloot in de nacht naar Duitsland.

BERLIJN EN LUDWIGSHAFEN HEVIG GEBOMBARDEERD.

Lucht-offensief gaande tegen Japanse bases in Marshall- en Gilbert-eilanden.

BERLIJN EN LUDWIGSHAFEN AANGEVALLEN.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„In de afgelopen nacht waren Berlijn en Ludwigshafen het doel voor twee hevige aanvallen, welke werden uitgevoerd door de grootste strijdmacht van zware bommenwerpers, welke ooit naar Duitsland gezonden werd. Een groot gewicht aan brisanten brandbommen werd geworpen op Berlijn. De wolken beletten het onmiddellijk waarnemen der resultaten, doch de lucht was verlicht door de gloed der grote branden.

Te Ludwigshafen was het weer helder en er werden verschillende zeer grote ontploffingen gezien. Er werden ook mijnen gelegd in vijandelijke wateren. 32 Onzer bommenwerpers worden vermist" (Londen, (AP) 19.11).

Uit Londen wordt gemeld, dat de 32 bommenwerpers welke verloren gingen bij de aanval op de afgelopen nacht op Duitsland, slechts een klein percentage vormen van de strijdmacht die de aanval uitvoerde. Er togen meer vliegtuigen naar Berlijn dan naar Ludwigshafen. De laatstgenoemde stad, waar de grootste chemische fabrieken van de wereld liggen, werd nog pas de nacht tevoren aangevallen. Sommige Londense kringen zijn van mening, dat de Geallieerden het grootste bombardementsoffensief geopend hebben, dat zij ooit tegen Europa ondernamen (Londen, (AP) 19.11).

AANVAL OP BERLIJNS VOORSTEDEN.

De correspondent van het „Aftonbladet" te Berlijn deelde mede, dat grote formaties van de Royal Airforce inde nacht „voornamelijk de voorsteden van Berlijn aanvielen, waar enkele branden konden worden gezien". In Berlijn is een belangrijke nijverheid geconcentreerd. Het afweergeschut der nazies schoot er verwoed maar blindelings op los. Nachtjagers trokken ten strijde tegen de bommenwerpers (Stockholm, (AP) 19.11).

JALUIT EN TARAWA GEBOMBARDEERD.

Het Hoofdkwartier van de Marine te Pearl Harbor maakte bekend, dat het lucht-offensief in het centrale deel van de Stille Oceaan voor de vierde en vijfde achtereenvolgende dag werd voortgezet met aanvallen door Liberator bommenwerpers op het eiland Jaluit in de Marshall-groep en Tarawa in de Gilbert-groep. Op beide eilanden werden de vliegvelden bestookt.

De aanvallen werden uitgevoerd zonder schade voor de vliegtuigen of verwondingen voor de bemanningen. Japanse vliegtuigen antwoordden met een aanval van gemiddelde hoogte op Funafuti in de Ellice eilanden ten Zuiden van de Gilbert-groep vóór de dageraad van 17 November. 2 Noord-amerikanen werden gedood en verschillende vliegtuigen op de grond werden beschadigd.

Admiraal Chester Nimitz deelde mede, dat de 7e leger-luchtmacht onder Generaal-Majoor Willis Hale van geringe hoogte een bombardementsen beschietingsaanval op Tarawa uitvoerde. De omvang van de aangerichte schade werd echter niet genoemd. Tarawa werd slechts twee dagen tevoren aangevallen.

Grote branden werden gesticht op het vliegveld van Jaluit, doch blijkbaar was het zicht slecht omdat de aangerichte schade niet verder werd geschat.

Een van verschillende Japanse watervliegtuigen, die de Liberators van de basis voor watervliegtuigen te Jaluit aanvielen, werd waarschijnlijk neergeschoten (Pearl Harbor, (AP) 18.11).

DE POSITIE VAN PÉTAIN.

Thomas Hawkins seint uit Bern:

De publicatie van een redevoering, welke men Pétain nooit heeft laten houden, onthulde, dat hij sedert 6 October 1940 een besluit uitvaardigde om een eind te maken aan zijn regering die met de as samenwerkte en een nieuwe grondwet afkondigde, welke Frankrijk zou hebben teruggevoerd naar de democratie.

Het „Journal de Génève" drukte de text van de redevoering af waarvan de korte inhoud reeds enkele dagen in particuliere kringen bekend was.

Het gaf verdere steun aan de berichten uit bronnen, welke door dezen correspondent uiterst betrouwbaar worden geacht, dat Pétain is afgetreden, doch dat Laval en de nazies elke poging doen om te voorkomen, dat zijn aftreden bekend zal worden.

De redevoering van Pétain verkondigde een grondwet, welke was goedgekeurd door de Raad van Juli 1940, de laatste van het land welke op democratische wijze gekozen was, gebaseerd op het beginsel van de nationale souvereiniteit en het vrije kiesrecht voor de burgers" met de verzekering van een stabiel gezag van de staat.

Pétain verklaarde, dat Frankrijk geen „avontuurlijke, anarchistische en moorddadige twisten" meer kon hebben. In privé gaf hij de hoop te kennen, dat hij het land zou kunnen terugvoeren naar de democratie en dat het eensgezind achter hem zou staan zelfs tijdens de periode van een eventuele Geallieerde invasie; maar ook hoopte hij, dat zijn regering de wettige zou zijn en zou staan boven die van De Gaulle. De Maarschalk was bezorgd over de disputen in het Comité van De Gaulle en ervan overtuigd, dat de Fransen in Frankrijk zo mogelijk het land moeten redden (Bern. (AP) 19.11).

GEVECHTEN IN LYON.

Naar vermeld hebben de Franse burgers een gevecht van een uur geleverd tegen de Duitsers op het hoofdplein van de stad Lyon. Het gevecht vond Maandagavond plaats. 9 Fransen werden gedood en meer dan 50 gewond. Een Duitser werd gedood en een dozijnen of wat gewond.

Het gevecht begon toen de Duitsers kwamen uit een theater op het Plein Bellecoeur. Twee tijdbommen ontploften tegelijk dat het volk uit de vensters der gebouwen op de Duitsers begon te schieten. De Duitsers antwoordden met machinegeweervuur.

Een bericht uit Lyon aan de „Tribune de Génève" zeide, dat de Duitsers links en rechts er op los schoten. De schietpartij duurde ongeveer een uur tot Duitse versterkingen arriveerden.

Voor de vele blijken van belangstelling en de uitingen van innig medeleven ondervonden tijdens de ziekte en bij het overlijden van onzen confrater

M. Hadrianus,

in leven Directeur van het Huis van den H. Albertus Magnus en Hoofd van de St. Jozefschool op Pietermaai

betuigen wij oprecht hartelijk dank.

Fraters van Tilburg.

CURACAO, 19 NOVEMBER 1943.

SAMOS WORDT ALS VERLOREN BESCHOUWD.

William Smith Withe seint uit Londen:

De Geallieerden schenen de kleine doch kostbare onderneming tegen de betrekkelijk zwakke defensiering van eilanden voor Hellas als verloren te schouwen en er zijn tekenen, dat de volgende aanval zal gaan tegen het hart van de vijandelijke linie in het gebied van de Aegeische Zee nu Turkije blijkbaar op weg is naar een actieve deelneming aan de oorlog aan de zijde der Verenigde Landen.

De val van Samos, het laatste eiland van belang in de Aegeïsche Zee, dat nog in Geallieerde handen is van een reeks bezette en weer verloren eilanden, schijnt op handen te zijn. Samos staat onder hevige aanvallen door Duitse bommenwerpers welke komen van Rhodos en het nabijliggende Cos, dat evenals Leros door nazies werd heroverd tengevolge van hun plaatselijke meerderheid in de lucht.

Zelfs voordat hier de berichten uit Ankara ontvangen werden, die voorspellen, dat Turkije op zijn minst bases aan de Geallieerden zal afstaan — bases van waaruit zulke Duitse centra als Creta en Rhodos kunnen worden gebracht binnen bereik voor een machtige Geallieerde bestoking — was er een nieuwe opinie onder de militaire merkbaar, dat de nazies getroffen moeten worden waar zij het sterkst zijn voordat zij weer worden aangevallen waar zij het zwakste zijn. Dit komt doordat de enige bron van kracht van den vijand in het gebied van de Aegeïsche Zee zijn luchtmacht is. Het was deze ene militaire factor — het Duitse bezit van Rhodos, Creta en alzo van bases voor korte afstands vliegtuigen in het gebied waar de Geallieerden er geen hadden — die de Geallieerden reeds verdreven had uit het grootste deel van de boog welke gevormd wordt door Cos, Leros en Samos en thans dreigt hen uit het laatste eiland te verdrijven (Londen, (AP) 18.11).

GROTE DUITSE VERLIEZEN BIJ AANVAL OP LEROS.

Generaal Sir Henry Maitland Wilson, de Britse Opperbevelhebber in het Midden-Oosten, verklaarde, dat de vijandelijke verliezen bij de aanval op Leros, inbegrepen de troepen die verdronken, het aantal Britse strijdkrachten overtreffen, welke gebruikt werden ter verdediging van het eiland. Leros viel in de nacht van Dinsdag. De Duitsers zeiden, dat zij 3200 Britten en 5350 Italianen gevangen namen (Cairo, (AP) 18.11).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„In Italië verbeterden de weerstoestanden enigszins, doch de rivieren zijn nog overstroomd. Er vonden patrouilleactiviteiten plaats aan de fronten van het 5e en het 8e leger. De vijandelijke artillerie was werkzaam in beide sectoren.

Het vliegveld Eleusius werd gisteren wederom aangevallen door zware bommenwerper van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht, geëscorteerd door lange afstands gevechtsvliegtuigen. Middelzware bommenwerpers bombardeerden het vliegveld van Larissa. De doelen werden goed gedekt. Te Grosseto en Terni bombardeerden middelzware bommenwerpers de rangeerterreinen en gebouwen. Lichte bommenwerpers en gevechtsbommenwerpers voerden verkenningen uit en vielen motorvoertuigen in het gevechtsgebied aan" (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 19.11).

JOEGOSLAVISCH COMMUNIQUÉ.

„In Serbië leverden de Kosmajskieenheden van het Joegoslavische Bevrijdingsleger gevechten tegen de Tsjetniks te Dragovce nabij Smederevo. In de gevechten werden 30 Tsjetniks gedood, 40 gewond en 29 gevangen. Onder de gesneuvelden bevindt zich de Commandant der Tsjetniks genaamd Ostojitsj.

Aan de grens tussen Serbië en de Sandjak (Bosnië) nabij Sjemce ontstonden bittere gevechten met de Duitse troepen en Albaanse Quislingafdelingen. Een vijandelijke aanval werd stukgeslagen en tot nu toe werden meer dan honderd vijandelijke doden geteld. De vijand voert voortdurend versterkingen aan uit Serbië. In Herzegowina duren de offensieve verrichtingen voort. Een Duitse colonne, welke poogde door te dringen naar Bilece, werd uiteengeslagen en gedwongen zich terug te trekken met hevige verliezen. In Dalmatië moesten de troepen van het Joegoslavishre Bevrijdingsleger de steden Trogir, Malo, Ostrovo en Veliki Drvenik ontruimen. Alle andere vijandelijke aanvallen werden afgeslagen.

In Montenegro leverden eenheden van het Italiaanse Aosta-bataljon, dat vecht aan de zijde van het Joegoslavische Bevrijdingsleger, gevechten tegen de Tsjetniks van Neditsj en Mihailovitsj op 10 November. Den vijand werden hevige verliezen toegebracht. Bij de bezetting van het belangrijke verkeerscentrum Koprivnica behoorden tot de buit, welke door onze troepen genomen werd: 2390 geweren, 20 machinegeweren, 4 loopgravenmortieren, 4 radiostations, 7 vrachtwagens beladen met suiker, 20 vrachtwagens met papier, 10 locomotieven en 200 spoorwegwagons.

In het communiqué van 16 November werd abusievelijk vermeld, dat de troepen van het Joegoslavische Bevrijdingsleger het gehele schiereiland Pelyesac aan het Zuidelijk einde van de Dalmatische kust moesten ontruimen. Sindsdien zijn berichten ontvangen waaruit blijkt, dat slechts een deel van het schiereiland ontruimd werd, terwijl het overige deel hecht in handen der Joegoslaven is. De vijandelijke aanvallen zijn tot nu toe met succes afgeslagen" (Londen, (AP) 19.11).

GROTE LUCHTAANVAL OP BIRMA.

Uit Calcutta wordt gemeld, dat middelzware en zware bommenwerpers van de Royal Airforce Dinsdagmorgen de hevigste en meest geconcentreerde aanval op doelen in Birma gedaan hebben sedert de oorlog in het Verre Oosten begon. Het voornaamste doel was het spoorwegstation, de rangeerterreinen en de barakken te Pegu op 74 kilometer ten Noord-Oosten van Rangoen. Een groot aantal vliegtuigen wierp een groot tonnage aan brisantbommen, welke het doel volkomen versplinterden. Een zware bewolking dekte het doelgebied en maakte het bombardement zeer moeilijk, doch de meeste bommen vielen op het doelgebied en er werden vele branden achtergelaten.

NOODLANDING IN ZWEDEN.

Gemeld wordt, dat 3 Noordamerikaanse Liberator bommenwerpers omstreeks het middaguur in Zweden landden na de aanval op Noorwegen. Een der vliegtuigen barstte in vlammen uit na te zijn geland te Trollhaetten ten NoordOosten van Gothenburg (Stockholm, (AP) 18.11).

„TIME" DOOR ARGENTIJNSE POST GEWEERD.

Het Argentijnse Departement van Posterijen maakte bekend, dat het tijdschrift „Time" door de Argentijnse post zal worden geweerd samen met 400 andere geschriften.

Het Departement gaf geen uitleg van deze maatregel. De meeste andere tijdschriften, die hieronder vallen, zijn klein en hebben linkse strekkingen. Het tijdschrift „Time" werd bijna een jaar lang in Buenos Aires gedrukt, doch de Regering verbood de uitgifte der laatste vier edities. Drie van de laatste vier edities bevatten artikelen over Argentinië, waaraan de autoriteiten blijkbaar aanstoot namen, maar de laatste editie bevatte geen nieuws over Argentinië (Buenos Aires, (AP) 18.11).

MALTA EN DE ITALIAANSE OVERGAVE.

Eerst thans wordt vernomen, dat het nieuws van Italië's overgave op Malta bekend werd, toen er juist een processie gehouden werd met het beeld van Onze Lieve Vrouw ter Overwinning, waarover „Dagblad Amigoe di Curaçao" van 8 September jl. een uitvoerig artikel bevatte, waarin beschreven werd, hoe dit beeld de herinnering levendig hield aan de bevrijding van de Turken in 1565. De gelovigen hielden regelmatig processies, schreef de Amigoe en juist gedurende een van deze processies werd het nieuws bekend. Het beeld werd het middelpunt van een juichende menigte, die joelend het beeld mededroeg God dank zeggende voor de bevrijding van de Italiaanse luchtaanvallen (Londen, ncwc, 18.11).

KONINKLIJKE BEKEERLING.

Zijne Majesteit Mwamu Mutara Rudahigwa, Koning van Ruanda, een gebiedsdeel van Belgisch Congo, is tezamen met Hoogstdeszelfs moeder overgegaan tot de Katholieke Kerk. De opnemingsplechtigheid werd bijgewoond door den Gouverneur-Generaal van Belgisch Congo, meer dan 100 ambtenaren en 10.000 inboorlingen. Zijne Hoogwaardige Excellentie de Apostolisch Vicarius van Ruanda diende de Heilige Doop toe.

ALLERLAATSTE NIEUWS.

Radio-Vichy deelde mede, dat doelen in het Noorden van **Frankrijk** tijdens de nacht ook werden aangevallen door de Raf.

— **Gemeld wordt**, dat Russische colonnes, welke ten Noord-Westen van Retsjitsa voortrukken op de rechteroever van de Dnjepr, een punt bereikt hebben op 10 kilometer **van waar de** Dnjepr en de Berezina samenstromen. Van daar is het nog 40 klometer naar Zjlobin. Hier kan de laatste spoorlijn naar Gomel worden afgesneden.

— **De grootste luchtvloot** van zware bommenwerpers, die ooit naar Duitsland gezonden werd, bombardeerde in de afgelopen nacht Berlijn en Ludwigshafen. Op zijn minst 700 vliegtuigen en misschien wel duizend namen aan de aanval deel.

— **Officieel wordt bekend gemaakt, dat Noordamerikaanse Vliegende Forten, gesteund door gevechtsvliegtuigen, hedenmorgen doelen in het Westen van Duitsland hebben aangevallen.**

— **Het DNB** deelde mede, dat de Britten zich naar Samos hebben teruggetrokken na het instorten van de weerstand op het eiland **Leros**.

Van de Bovenwinden.

Visit to St. Eustatius of H.R.H. Princess Juliana on November 2nd 1943.

De Heer S. N. Rogers schrijft ons van Sint Eustatius:

The inhabitants of St. Eustatius have had one of the most glorious days in living memory.

The long expected visit of H.R.H. Princess Juliana has taken place.

It was on the 2nd of November 1943. The inhabitants were all making ready from early morning to get a place on Fiscal's Square, where His Honour the Onder-Gezaghebber, and assistants had arranged for the welcome to H.R.H. the Princess Juliana.

The Boys' Brigde, Girls' Life Brigade, and schoolchildren, conducted by the teachers, were also present forming a V encircled by an O decorated with the National Colours. The said V is that well known and courageous slogan, V for Victory, and O is for the House of Orange.

At first we thought that there would be a most terrible disappointment, as the weather was rather unsettled, and we were becoming more and more anxious. But at the time appointed for the arrival of H.R.H. the sun shone clearly, and everything was at glorious as could be.

It was about 7.50 a.m. when the plane hove in sight, and was first seen by the writer of this leaflet. There were playing of music by the local band, waving of flags, and shouting of people. Two escort planes were also present, a Dutch bomber, and an American bomber. H.R.H. dropped a large number of pamphlets in the Netherland language, bearing these words:

Sinds zoovele jaren heb ik gehoopt U te komen bezoeken en, nu ik zoo dicht bij U ben, verhinderen de omstandigheden, dat deze wensch vervuld wordt en dat ik in Uw midden kan zijn.

Op deze wijze breng ik U mijn hartelijken groet.

Mijne beste wenschen vergezellen U allen voor Uw aandeel in onzen gemeenschappelijken strijd en voor Uw welzijn.

(geteekend) Juliana.

1 November 1943.

Another set of pamphlets was dropped with this heartening message in the English language:

To the population of the Netherlands Winward Islands! For so many years I have hoped to come and visit you, and now that I am so close to you, circumstances prevent me from seeing this wish fulfilled and from being present in your midst. In this way I bring you my cordial greetings. My best wishes accompany all of you for your share in our common fight and for your well being.

(signed) Juliana.

The people ran joyfully all over the field to catch these pamphlets. After the planes had circled a few minutes over the island, they departed.

It will be remembered that **in the** latter part of the year 1942 **H.R.H.** Prince Bernhard also visited us, and we hope in the near future by **God's** blessing to be able to welcome him **back** in our midst.

The inhabitants of St. Eustatius will never forget the visit of Her Royal Higness and hope that after the day of Victory dawns they will be able in the mercy of God, to welcome Her Majesty the Queen, Her Royal Highness Princess Juliana, His Royal Highness Prince Bernhard, and their Royal Highnesses the Princesses.

God bless the House of Orange!
Long live H.R.H. Princess Juliana!
V ...—

NIEUWS UIT BELGIË.

— De onder Duits toezicht in België verschijnende bladen beschuldigden er de Belgische ambtenaren en rijkswachten van, dat zij weinig of geen weerstand bieden tegen de patriotten, die gewapenderhand in de stadhuizen binnendringen om zich van de bevolkingsregisters of rantsoeneringszegels meester te maken.

De Duitsgezinde bladen wijzen op 2 aanslagen, die met gebruik van wapens te Luik plaats hadden — één op een bijhuis van de Banque de Bruxelles en een andere op de magazijnen van de „Grand Bazar", waar onbekenden, na een gevecht met de politie, 700.000 franc ontvreemden — en eisen, dat de de door de Belgische wetten voorziene straffen tegen beroving zouden verscherpt worden.

— Een voorraad van 16.000 kg. stro werd te Marcq (Henegouwen, België) in brand gestoken.

Wonderlijke sensatie van de vrije val.

In „Vliegwereld" schrijft Dr. A. E. Schuringa over „De medische zijde van het valschermspringen":

De intrede van de z.g. luchtinfanterie in de moderne oorlogvoering heeft het parachutisme weer in hernieuwde belangstelling geplaatst, al is het dan dit hulpmiddel van de vliegerij wat betreft zijn oorspronkelijk beoogde doel, al niet veel beter vergaan dan het gehele vliegwezen: ontworpen en ontwikkeld om de mensheid ten zege te strekken, vormt het thans wel een van de felste en meest meedogenloze gesels die de mens gekend heeft.

In vredestijd blijft het gebruik van het valscherm beperkt tot die weinige gevallen, waarin men genoodzaakt is een vliegtuig te verlaten, omdat een normale landing uitgesloten is, terwijl een andere categorie parachutespringers deze bezigheid als beroep beoefent. Het is vooral in Amerika, dat het valscherm als levensreddend hulpmiddel velen vliegers gediend heeft, wat daar zelfs aanleiding gegeven heeft tot het oprichten van een vereniging van vliegers („Caterpillar Club"), die hun leven eens of meerdere malen door een parachutesprong gered hebben. Een voorbeeld van de beroepsspringers is o.a. René Vincent, die ongeveer 600 sprongen op zijn naam heeft staan.

In oorlogstijd zijn het, behalve de vliegers en andere bemanningsleden, die zich uit een brandend of anderszins onbruikbaar geraakt vliegtuig door middel van een valscherm redden, tegenwoordig vooral de beruchte parachutetroepen, die de grote practische mogelijkheden van het valscherm hebben bewezen.

Zonder hier op de techniek van het eigenlijke springen nader in te gaan, mogen toch enkele algemene opmerkingen volgen, welke de springer in acht heeft te nemen, wil het risico aan elke sprong verbonden zo klein mogelijk zijn:

De hoogte-grens.

Allereerst is het gebruik van het valscherm gebonden aan een zekere minimale hoogte, waar beneden een sprong geen voldoende zekerheid voor een veilige „landing" meer biedt. Immers, na de „duik" uit het vliegtuig dient de springer enkele ogenblikken te wachten, alvorens hij zijn valscherm opentrekt, wil hij niet de kans lopen dat de zich ontplooiende parachute zich vasthaakt aan het nog in de nabijheid zijnde vliegtuig. Gedurende die tijd, waarin zijn lichaam vrij in de ruimte valt, verliest hij snel hoogte, hetgeen in belangrijke mate invloed oefent op de oorspronkelijke snelheid, welke het vliegtuig had, toen hij dit verliet. Als minimum-hoogte, van waar een sprong nog een veilige landing waarborgt, kan men circa 150 Meter aannemen, waar overigens verschillende factoren weer ongunstige invloed op oefenen (grootte van de parachute, gewicht van den springer, windkracht, e.d.).

De „duik" uit het vliegtuig, dus met het hoofd naar beneden, is beter dan het zonder meer over-boord-stappen, daar men op de eerste manier de minste kans heeft, dat het zo kwetsbare hoofd door de staartvlakken van het vliegtuig verpletterd wordt.

De gemiddelde daalsnelheid van een parachute, welke circa 5 meter per seconde bedraagt, maakt het verder noodzakelijk, dat de springer zich bij de „landing" niet zonder meer op de grond laat vallen, maar dat hij zo soepel mogelijk probeert neer te komen, zoals men zou doen wanneer men bijv. van een muurtje van 3 meter hoogte op de grond springt, een sprong overigens die, wat betreft de verkregen daalsnelheid, inderdaad vergeleken kan worden met een normale parachute-daling.

Wanneer dit niet gebeurt, dus wanneer de springer meer aandacht besteedt aan het feit dat hij eindelijk de grond bereikt heeft, dan wel aan de manier waarop hij het zou moeten doen, dan is een verstuikte enkel hier al gauw het gevolg van en één of twee gebroken enkels lang geen zeldzaamheid.

Ongetwijfeld zal de bedrevenheid in het neerkomen door langdurige oefening (springen van een daartoe ingerichte springtoren) wel opgevoerd kunnen worden, alhoewel men aan de andere kant moet bedenken, dat de vaak zwaar beladen luchtinfanteristen een grote daalsnelheid zullen hebben, wat de kans op het ontstaan van enkelbreuken weer bevordert.

Aan dit laatste bezwaar tracht men tegemoet te komen door het vergroten van het oppervlak van de parachute, of wel door het gebruik van twee valschermen tegelijk.

Andere verwondingen.

Behalve bovengenoemde, kunnen verdere verwondingen na de landing ontstaan, doordat de springer door een krachtige wind met parachute en al over de grond gesleept wordt. In dit geval, evenals bij een onvermijdelijke „landing" in het water, zullen, even vóór de aanraking met de grond of het water het harnachement of de banden der parachute losgemaakt moeten worden, ten einde het voortgesleept worden te voorkomen of het zwemmen mogelijk te maken.

Inwendige kneuzingen of verwondingen kunnen ontstaan door de z.g. openingsschok van de parachute. Immers, na de noodzakelijke vrije val in de ruimte zal de hierop volgende ontplooiing van de parachute de grote snelheid waarmede het lichaam valt (circa 50 meter per seconde) plotseling terugbrengen tot een snelheid van circa 5 meter per seconde. De hierdoor op de banden of het harnachement geoefende kracht is zeer groot en kan gemiddeld geschat worden op circa 900 kg., alhoewel zelfs 1400 kg. mogelijk is.

Deze kracht is ook weer afhankelijk van de oorspronkelijke snelheid van het vliegtuig, zodat het ook om deze reden bij de tegenwoordige snelle vliegtuigen noodzakelijk is dat de springer de vrije val in de ruimte zo lang mogelijk laat duren, ten einde dit overschot aan snelheid te verliezen en daardoor de openingsschok zo dragelijk mogelijk te maken.

Echter, afhangende van de plaatsen van het lichaam om welke de banden van de parachute bevestigd zijn, kan deze gevreesde openingsschok niet onbelangrijke inwendige verwondingen in borst- en buikholte veroorzaken. Men tracht de openingsschok wel te verkleinen door het aanbrengen van spleten in de parachute, waartegen echter anderszins ook weer bezwaren bestaan.

Vrije val-periode.

De sprong uit de tegenwoordige snelle toestellen maakt het, zoals boven gezegd, gebiedend noodzakelijk, dat geruime tijd gewacht wordt alvorens de parachute te openen.

Boven zagen wij reeds, dat door deze periode van de vrije val in de ruimte allereerst de kans op vasthaken van het valscherm aan het toestel vrijwel onmogelijk wordt.

Verder zagen wij ook, dat de wenselijkheid, om de openingsschok van de parachute zo klein mogelijk te doen zijn, met zich brengt, dat men het lichaam gedurende de periode van de vrije val gelegenheid geeft het snelheidsoverschot te verliezen en ten slotte het valscherm te openen bij de kleinst mogelijke snelheid, nl. die snelheid, waarmede een vrij-vallend lichaam zich onder invloed van de zwaartekracht in de richting van de aarde beweegt. Het is bij experimenten **gebleken, dat een** vrij in de ruimte vallend lichaam aanvankelijk een versnelde beweging heeft, welke ongeveer 12 seconden **duurt,** waarna er een constante snelheid ontstaat van circa 185 km. per uur, ten gevolge van het evenwicht, dat optreedt tussen de zwaartekracht enerzijds en de weerstand welke het vallende lichaam van de omringende lucht ondervindt anderzijds.

Wanneer men dus een te grote snelheid (medegekregen uit het verlaten vliegtuig) door een vrije val wil verminderen, ten einde de openingsschok binnen dragelijke grenzen te houden, dan is de gunstige snelheid, welke het lichaam ten slotte kan bereiken circa 185 km. per uur (circa 50 meter per seconde).

Volgens de over deze vrije val in de ruimte beschikbare gegevens*) is dit vallen een wonderlijke sensatie, waarvan het meest verwonderlijke wellicht wel is, dat er aanvankelijk niets sensationeels bij beleefd wordt. Men schijnt van het vallen eigenlijk niets te merken: nadat de eerste 12 seconden het lichaam circa 450 meter hebben doen vallen, ontbreekt verder elk gevoel van val of snelheid. Men denkt zich ergens „zwevende" in een lichte, geluidloze ruimte, met een vrij en onbeangstigend uitzicht op de aarde, welke men toch met niet onbelangrijke snelheid tegemoet suist.

Alleen meer of minder draaiende bewegingen van het lichaam om zijn lengte-as worden als zodanig geïnterpreteerd. Zodra echter de afstand tot de aarde dusdanig verkleind is (op ongeveer 600 meter hoogte), dat de ogen in staat zijn elke verdere verkleining van deze afstand waar te nemen, dan ontstaat eerst het gevoel van het vallen, terwijl men van circa 300 meter hoogte af eerst schijnt te bemerken, dat men toch wel met een zeer grote snelheid valt: trouwens, luttele seconden later volgt dan ook de aanraking met de aarde!

De vroeger wel geuite veronderstelling, dat een vrij-vallende mens na korte tijd bewusteloos zou worden en het hem dus, zo hij een parachute voorzien is, onmogelijk zou maken om deze op het juiste ogenblik te openen en, indien hij niet zo gelukkig is een valscherm te hebben, hem toch in ieder geval lange seconden van de aanblik van een zekere dood zouden besparen, is niet juist.

Het is dan ook voor den parachutespringer, die van een lange vrije val gebruik moet maken, een gelukkige omstandigheid, dat hij gedurende die val eigenlijk volkomen normaal blijft, zowel lichamelijk als geestelijk, en dat de vroeger veronderstelde bewusteloosheid zeker niet aansprakelijk is voor een niet-geopende parachute.

Aan de andere kant kan het ons natuurlijk niet anders dan spijten voor den ongelukkige, die zonder valscherm valt, dat hij tot het laatste ogenblik zijn toestand volkomen beseft en deze doorleeft!

Een laatste noodzakelijkheid voor het inschakelen van de periode van de vrije val doet zich voor, wanneer een vlieger op grote hoogte (bv. 8000 meter en hoger) gedwongen wordt zijn onbruikbaar geraakt vliegtuig te verlaten.

Immers, op dergelijke hoogten is geen menselijk leven mogelijk zonder de inademing van extra-zuurstof. Waar deze zuurstofvoorziening in grotere toestellen dikwijls geschiedt van een centraal reservoir, waarop ieder lid van de bemanning door een leiding is aangesloten, brengt het verlaten van het vliegtuig op hoogten, waarop zuurstofgebruik noodzakelijk is, mede, dat de parachutespringer tijdens zijn sprong gedurende een bepaalde tijd een onvoldoende zuurstofvoorziening heeft. Alleen het zo snel mogelijk bereiken van 4000 meter hoogte, waarop de atmospheer weer voldoende zuurstof voor de normale ademhaling bevat, kan hem dan redden, wat uiteraard het snelste geschiedt door de vrije val.

Echter wanneer men op 10.000 meter hoogte een vliegtuig verlaat, dan doet een vrij-vallend lichaam er toch nog bijna 2 minuten over alvorens een hoogte van 4000 meter bereikt is! De enige manier, om dan nog niet bewusteloos te zijn door zuurstofnood, is dan, om vóór het verlaten van het vliegtuig de longen te vullen met zuurstof uit de installatie aan boord en daarna met ingehouden adem te dalen (wat een geoefende beroepsspringer overigens doet onder toezicht van het horloge!)

Zo zien wij, dat de vooruitgang in de vliegerij (wat bijna altijd betekent: grotere snelheid en hoogte!) van de hulpmiddelen een juiste aanpassing vereist, en dat het gebruik maken van de periode van de vrije val vóór het openen van de parachute niet langer een waagstukje is van beroepsspringers, die vliegfeesten opluisteren, maar uitgevoerd moet kunnen worden door iedereen, die in een modern vliegtuig stapt en uitgerust is met een valscherm, waarvan hij zo nodig ook gebruik denkt te maken.

*) H. G. Armstrong: „Aviation Medicine", 1939.

SANTOS.

Men kan veilig aannemen, dat er van de volkskunst in de Verenigde Staten nog heel weinig studie is gemaakt, toegelegd als dit land zich steeds heeft op het voortbrengen der techniek. Maar toch is er ook de volkskunst en een zo juist verschenen platenboek is daarvan de beste illustratie: **Santos, The Religious Folk Art of New Mexico, by Mitchell A. Wilder and Edgar Breitenbach,** met een voorwoord van wijlen Z.H.E. Mgr. Rudolph A. Gerken, Aartsbisschop van Santa Fe. Uitgegeven door The Taylor Museum te Colorado, U.S.A. ($ 4). Het boek is opgedragen aan Alice Bemis Taylor, stichtster van het Taylor-Museum.

Het boek telt 64 platen op groot formaat, alle zo mooi gedrukt, als dat naar het schijnt slechts mogelijk is in de Verenigde Staten. Santo (meervoud Santos) betekent in Nieuw Mexico (een gebied dat door de Spanjaarden gekoloniseerd werd en eerst in 1846 bij de Verenigde Staten kwam) de afbeelding van heiligen of heilige personen. Een kruisbeeld, een bidprentje, of een beeld alles wordt een 'santo'. Hierin vallen twee typen te onderscheiden: de bulto (het gehouwen beeld) en retablo (het relief of de schildering). Voorbeelden van de volkskunst van Nieuw Mexico zijn niet alleen overal in de Verenigde Staten te koop en gezocht, maar zelfs op Curaçao kan men hier en daar nog wel eens een exempel ervan tegenkomen.

Toen de Spanjaarden deze streken verlieten, vertrokken de Franciscanen, die meegekomen waren, meestal eveneens. Achter bleven alleen de zg. Penitentes, derde-ordelingen van de Franciscanen, die zichzelven strenge discipline oplegden, en ook hun volksgenoten leidden. Van hen komen oorspronkelijk de eerste bultos. Vooral plaatselijk materiaal werd gebruikt: hout vooral. Toen de Koning van Spanje later meende, dat Nieuw Mexico van belang was als grensland, keerden de kolonisten terug en met hen de priesters. De invloed van deze veranderde opvatting is duidelijk te onderkennen in verschillende afgebeelde voorbeelden van deze tijd.

Hoewel de makers van deze beelden meestal beroepslui waren, werken zij zonder verdiensten. Velen maakten trouwens slechts de ene santo, welke nodig was voor hun eigen huis. Elk huis moest ten minste een zulk een santo bevatten.

De omgeving werkte dus zeer in op de methode van werken en ook op de resultaten van de verschillende santos. Er zit hier en daar een elem… van wreedheid in, zoals dat heeft mo… ten zitten in de mentaliteit van … schillende kolonisten, die voor… Spaanse avonturiers waren imme… De eenvoud ervan is evenwel ze… treffend.

Als cadeauboek kan men dit prac… tige plaatwerk — een van de mooist… die wij ooit zagen — aan elkeen aa… bevelen. Van de prijzen in de Ve… enigde Staten begrijpen wij alle… niets. De meest waardeloze boek… worden voor 5 dollars aan de ma… gebracht en een luxe boek met op el… bladzijde de prachtigste platen, … nog minder.

Kerkberichten.

Week van 21 Nov. t/m 27 November.

Zo.: Een en twintigste Zondag na het Octaaf van de H. Drievuldigheid.

Wo.: H. Johannes van het Kruis, Kerkleraar.

De gelovigen worden dringend verzocht om zoveel mogelijk **'s morgens** na de H. Mis of 's middags vóór zonsondergang te komen biechten.

CATHEDRALE ST. ANNA-KERK. Otrabanda.

Pastoor: M.J. v.d. Elsen O.P., tel. 1507

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
9.— Hoogmis (N.)
19.— Lof.

Weekdagen:

6.— en 6.30 H. Mis.
Iedere avond om 19 uur Rozenhoedje.
Iedere Donderdag om 19 uur Lof.

Biechten: 's morgens na de H. Mis, op verzoek en na 16 uur, weer vóór donker.

H. ROZENKRANSKERK. Pietermaai

Pastoor: C. v.d. Looy, O.P. tel. 2170. spreekuren: 8 uur en 19.45 uur.

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.— H. Mis.
8.— Kindermis.
9.— Hoogmis (P.)
19.— Lof.

Weekdagen:

5.30 H. Mis (beh. Za.)
6.— en 6.30 H. Mis
Di.: 6.45 Congregatie voor de meisjes.

Biechten: na Lof. Zaterdag na 16 uur

H. FAMILIE-KERK, San Mateo.

Pastoor: Th. Exler, O.P., tel. 2413

Zondag:

5.— H. Mis.
6.15 H. Communie uitreiken.
6.30 H. Mis.
7.45 Kindermis.
9.— Hoogmis.
19.— Lof.

Weekdagen:

6.— en 6.30 H. Mis.
Ma.: 6.30 Gezongen H. Mis ter ere van de H. Caecilia.
Do.: 7.— Congregatie voor de meisjes.
19.— Lof.

Biechten: na Lof. Zaterdag de gehele dag.

Iedere 2e en 4e Zondag van de maand Predicatie in het Nederlands.

KERK O.L.V. VAN DE BERG CARMEL, Groot Kwartier.

Pastoor P. Elie O.P., tel. 1967, **spreekuur:** 8 — 10 uur, Zon-, feest- en weekdagen.

Zondag:

5. H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.30 Hoogmis
17.— Lof.

7.30 Kindermis.

Weekdagen: 6.30 en 7— H. Mis.

Biechten: elke dag na H. Mis en Zaterdagmiddag.

KERK VAN HET H. HART, Janwé.

Pastoor A. C. de Valk O.P., tel. 2365, **spreekuur** 7 — 8.15 uur beh. Zondag.

Zondag:

5.30 H. Mis.
8.30 Hoogmis (P.)
17.— Lof.

Weekdagen: 6.30 H. Mis (behalve Zaterdag).
Zaterdag 7 uur Kindermis.

Biechten: elke dag na H. Mis tot 9 uur. Za. van 16 tot 18 uur.

H. TERESIA-KERK, Juicio.

Pastoor H. Penninx O.P. tel. 1367, spreekuur: 7—9 uur (behalve Zondag).

Zondag.

5.— H. Mis (P.); 8.— Hoogmis
18.30 Lof.
Weekd.: 6.30 H. Mis (behalve Zat.)
Za.: 7.— Kindermis.

Biechten: 's morgens na H. Mis tot 8 uur; Zat. van 16 — 19 uur.

KAPEL ST. MARTINUS-GEST.

Zo.: 7.— H. Mis; 16.— Lof.
Weekd.: 6.— H. Mis.
Di.: 16.— Lof
Do.: 17,15 — 18,15 Aanbidding voor de vrede (N).

KERK H. FRANCISCUS VAN ASSISIE, Oranjestad — Aruba.

Pastoor Th. Bartel O.P., tel. 31, **spreekuur: alle weekdagen van 7.15**—8.15 uur, alsmede om 10 uur en om 18.30 behalve 's Zaterdags.

Zondag:

5.30 H. Mis.
7.30 Kindermis.
8.45 Hoogmis.
18.30 Lof.
Weekd.: HH. Missen om 6 en 6.30 uur.

Donderdags 18.30 uur lof ter ere van het Allerheiligst Sacrament.

Biechten: Alle weekdagen onder en na de HH. Missen en 's namiddags om 15.30 uur. 's Zaterdags bovendien van 15.30 tot 19 uur.